

Uppföljning intern kontroll 2024

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ansvar	4
Arbetsgång vid internkontrollgranskning	5
Kommungemensamma granskningsområden	6
Granskningar	7
Nämndens granskningar	7
Risk: Risk för otillåten påverkan	7
Granskning: Granskning av riskerna för otillåten påverkan	7
Risk: Bristande uppföljning av resultaten i medarbetarenkäten	8
Granskning: Granskning av uppföljningen av medarbetarenkäten	8
Kommungemensamma granskningar	9
Risk: Felaktig tillgång till information och lokaler	9
Granskning: Felaktig tillgång till information och lokaler	9
Risk: Bristande digital offentlig service	12
Granskning: Digital offentlig service	12
Självskattning utifrån kommungemensamma kriterier för utvärdering av intern kontroll	15
Självskattning	15
Kontrollmiljö	15
Riskanalys	16
Kontrollaktiviteter	16
Kommunikation/information	16
Uppföljning/utvärdering	17

Inledning

I denna rapport beskrivs resultatet av granskningar och åtgärder som inte redan redovisats till nämnden enligt den antagna internkontrollplanen för 2024. Under året har åiterrapportering gjorts till nämnden 2024-05-22 § 93 och 2024-09-25 § 147.

En åtgärd avseende återlämning av arbetsutrustning har tidigare slutredovisats. Fyra granskningar avseende risker kopplat till ärendehantering, tidredovisning, efterhandsdebitering av livsmedelskontroller samt risker med AI har slutredovisats i de två tidigare rapporterna. Den AI-relaterade risken är en av tre kommungemensamma granskningar.

Ansvar

Enligt Malmö stads reglemente för intern kontroll har nämnden det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig inom dess ansvarsområden och ska se till att det finns en organisering och ett systematiskt arbetssätt som säkerställer en god intern kontroll.

Enligt reglementet ska nämnden varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Nämndens verksamheter upprättar en gemensam plan för intern kontroll samt ansvarar för rapportering, uppföljning och utvärdering av denna.

Förvaltningsdirektören ska sedan rapportera till nämnden huruvida granskningar och åtgärder genomförts i enlighet med antagen internkontrollplan samt redogöra för resultatet av genomförda kontroller. Resultaten rapporteras tre gånger per år till nämnden som också fattar beslut om årets internkontrollplan. Nämnden ska senast i samband med årsanalysens upprättande, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen.

Arbetsgång vid internkontrollgranskning

Granskare som utses ska ha relevant kunskap inom granskningsområdet men vara oberoende till det som ska granskas. Efter genomförd granskning ska eventuellt konstaterade fel och brister leda till åtgärdsförslag från den som utför granskningen. Granskare ska efter genomförd kontroll rapportera resultatet av granskningen till granskad verksamhet, respektive avdelningschef samt vid behov till förvaltningsdirektör där även förbättringsåtgärder tas fram i tillämpliga fall.

Kommungemensamma granskningsområden

Kommunstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2023-10-18 om tre gemensamma granskningsområden för Malmö stads nämnder:

- artificiell intelligens (AI)
- felaktig tillgång till information
- digital offentlig service.

Dessa ingår som obligatoriska granskningar i samtliga nämnders internkontrollplaner för 2024 och har granskats på sätt som beskrivs i kommunstyrelsens ärende och stadskontorets anvisningar.

Granskningar

Nämndens granskningar

Risk: Risk för otillåten påverkan

Beskrivning av risk

Risk för att personer försöker påverka förvaltningens uppdrag eller beslut på grund av exempelvis ilska, ekonomiska skäl eller skydd av egen kriminell verksamhet, vilket kan leda till att tjänstepersoner utsätts för otillåten påverkan i form av trakasserier, hot, våld, skadegörelse och korruption.

Granskning: Granskning av riskerna för otillåten påverkan

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Rutin för korruption och otillåten påverkan

Syfte med granskningen:

Kontroll av att medarbetarna känner till begreppet otillåten påverkan och tillhörande rutiner.

Omfattning/avgränsning:

Stickprov

Granskningsmetod:

Enkätundersökning till slumpvis utvalda medarbetare på förvaltningen.

Resultat

En enkät har utgjort underlag för denna granskning där 25 medarbetare och chefer slumpvis valts ut och 22 svarade på enkäten.

I svaren framkom att 15 av 22 känner till rutinen för korruption och otillåten påverkan och de svarandes bedömning av risken för att bli utsatt för otillåtna påverkansmetoder på en femgradig skala var drygt tre, där 1 är liten risk och 5 är mycket stor risk. På frågan om vilken av påverkansformerna (hot, våld, korruption, skadegörelse och trakasserier) som anses ha den största risken i tjänsteutövningen var hot följt av trakasserier, våld, skadegörelse och korruption. Som exempel på vad som skulle kunna vara en otillåten påverkan angavs bland annat

- hot eller försök till mutor
- att bli erbjuden gåvor
- hot om självmord
- otrevlige mejl med till exempel förtäckta hot

- trakasserande påtryckningar.

Nästan hälften av de svarande uppger att de utsatts för någon form av påverkan och cirka 80 procent uppger att de vet hur de ska agera efter att ha blivit utsatta för påverkan. Drygt 60 procent av de svarande anser att förvaltningen har tillräckligt med utbildning och information kring otillåten påverkan. Jäv som också är en del av rutinen uppger sig samtliga vara bekanta med och vet hur de ska agera.

Resultatet av enkäten visar att förvaltningen som en åtgärd behöver ha regelbunden information och utbildning kring otillåten påverkan.

Granskningen genomfördes av en medarbetare på ekonomienheten.

Risk: Bristande uppföljning av resultaten i medarbetarenkäten

Beskrivning av risk

Risk för bristfällig hantering av resultaten i medarbetarenkäten på grund av att handlingsplaner inte tas fram vilket kan leda till att arbetsmiljösituationen inte förbättras.

Granskning: Granskning av uppföljningen av medarbetarenkäten

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Uppföljningen av resultatet av medarbetarenkäten.

Syfte med granskningen:

Säkerställa att det tas fram handlingsplaner per avdelning eller enhet till följd av resultatet av medarbetarenkäten.

Omfattning/avgränsning:

Granskning av minst fem handlingsplaner efter resultatet av medarbetarenkäten 2023 som redovisas i början av 2024.

Resultat

En medarbetarenkät, som samtliga tillsvidareanställda medarbetare ombeds svara på, genomförs varje år. Resultatet och uppföljningen av 2024 års enkät blir klart under våren 2025. Därför avser denna granskning 2023 års enkät där svarsfrekvensen för miljöförvaltningen var 100 procent.

Enkätens resultat presenteras per chef med en organisatorisk enhet med minst fem medarbetare samt en total för förvaltningen. Resultaten analyseras på arbetsplatsträffar där chef tillsammans med medarbetare tar fram en handlingsplan med mål och åtgärder/aktiviteter för att bibehålla goda resultat eller förbättra de sämre resultaten. Det tas också fram en

handlingsplan för förvaltningen samt i förekommande fall för avdelningarna.

Resultat av granskningen

Resultatet av granskningen var bra. Samtliga chefer tog fram en handlingsplan med minst tre mål med tillhörande aktiviteter eller åtgärder som sedan skulle följas upp och arbetas med kontinuerligt.

Granskningen genomfördes av en medarbetare på ekonomienheten.

Kommungemensamma granskningar

En kommungemensam granskning avseende AI-risker har slutredovisats till nämnden i maj.

Risk: Felaktig tillgång till information och lokaler

Beskrivning av risk

Risk för att hanteringen av behörigheter till system (IT-system, filer på G eller Sharepoint, nycklar + taggar) inte fungerar på grund av att rutiner för behörigheter inte följs vilket kan leda till att personer som slutat/bytt tjänst har tillgång till uppgifter, sekretess, lokaler som de inte ska ha.

Granskning: Felaktig tillgång till information och lokaler

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Rutiner för säkerställande av att obehöriga inte har tillgång till information och lokaler.

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att undersöka hur nämnder och bolagsstyrelser säkerställer att personer inte obehörigen har tillgång till information och lokaler, exempelvis om det finns lokala styrdokument och rutiner och huruvida dessa efterlevs.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder och helägda bolag Riktlinjer och anvisningar för informationssäkerhet i Malmö stad gäller för nämnderna och i tillämpliga delar även för bolagen. Detta innebär att granskningsmomenten kommer att skilja sig mellan nämnder och bolagsstyrelser.

Granskningsmetod:

- Självskattning utifrån ett antal frågor/påståenden kring hur nämnden/bolagsstyrelsen säkerställer att risken inte faller ut.
- Enkät med frågor till slumpmässigt urval av chefer (nämnder).
- Intervjuer med ett färre antal chefer i respektive förvaltning för att få

djupare och mer nyanserade svar (nämnder).

Stadskontoret tar i samråd med förvaltningar och bolag fram anvisningar som bland annat innehåller frågor för enkäter och intervjuer och påståenden för självskattningsdelen av granskningen.

Resultat

Granskningen har utgjorts av en enkät med frågor till slumpmässigt urval av chefer (som stadskontoret har distribuerat), intervjuer med chefer vid förvaltningen samt en självskattning utifrån ett antal frågor/påståenden kring hur nämnden säkerställer behörig tillgång till information och lokaler.

Resultat enkätundersökning

Enkäten bestod av tolv frågor som besvarades av fyra av fem slumpmässigt utvalda chefer på förvaltningen. Tre av fyra chefer instämmer helt i att det finns rutiner för att avsluta användare i samtliga system och fyra av fyra instämmer helt i att det finns rutiner för återlämning av nycklar/passerkort/taggar för fysisk tillgång till lokaler.

Fyra av fyra instämmer helt i att de känner till sitt ansvar när det gäller hantering av medarbetares behörigheter till system, samt av fysisk tillgång till lokaler.

Tre instämmer helt i att de anser att det finns tillräckligt med information för att hantera tillgång till lokaler, medan vad gäller tillgång till system instämmer en bara delvis.

Samtliga anser att de har fått fullständig eller tillräcklig information om vad som gäller kring tillgång till information och lokaler.

Upplevelsen av trygghet kring hanteringen av tillgång till lokaler uppges vara bättre än för hanteringen av behörigheter till system. Det är lätt att göra rätt gällande hantering av behörighet till lokaler men svårare göra rätt gällande hanteringen av system.

Enkäten genomfördes även vid föregående granskning 2021 och resultatet är sammantaget något bättre 2024.

Resultat intervjuer

System

Vid avslut av anställning har förvaltningen en checklista till stöd. Checklistan innehåller åtgärder som rör avslut av behörigheter till system som används på förvaltningen, och vem som är ansvarig för detta. Samtliga chefer tycker att checklistan fungerar bra, att det är tydligt vad som ska göras och av vem men att vissa punkter skulle kunna förtydligas ytterligare. Dock saknas de system som endast används av ett fåtal medarbetare, och det finns därmed en risk att dessa glöms bort. Det finns önskemål från samtliga chefer om att göra checklistan digital. Ett digitalt stöd, där till exempel påminnelser skickas ut vid behov, hade möjliggjort en enklare

uppföljning.

Lokaler

Checklistan omfattar även punkter som rör inlämning av taggar, ID-kort och mobila enheter. Dessa ska medarbetare lämna in till IT-samordnare, men det förekommer att medarbetare frångår checklistan och istället lämnar in detta till chef på sista arbetsdagen. Då chefen inte har en förteckning över de taggar, ID-kort och mobila enheter som har kvitterats ut av medarbetaren gör det svårare att säkerställa att allt lämnas in. Flera chefer önskar en översyn av dessa punkter i checklistan för bättre samordning. Det finns även önskemål om tillägg i listan med exempelvis hörlurar och personlarm samt nycklar/passerkort till de utrymmen som inte samtliga medarbetare har tillgång till, då det finns risk att dessa glöms bort.

Den generella uppfattningen under intervjuerna var att tillgången till information och lokaler är tillfredsställande.

Förslag på åtgärder

Skalskyddet för lokalerna har förbättrats sedan föregående granskning 2021 till följd av flera inbrott.

Miljöförvaltningens resultat från enkätsvaren är genomgående något högre än det sammantagna för staden, och får anses vara bra. Även intervjusvaren visar på en positiv bild av det stöd i form av rutiner/checklistor som finns att tillgå. Förvaltningen använder förhållandevis få system och medarbetarna har tillgång till få lokaler, vilket underlättar hanteringen av såväl systembehörigheter som nycklar/passerkort. Rutiner finns för att avsluta behörigheter i system samt för återlämning av passerkort till lokaler, men då både enkät- och intervjusvaren bekräftar att chefer upplever att det finns en otydlighet kring vissa åtgärder i checklistan finns det behov av utredning och revidering av denna. Nedan listas förvaltningens förslag på åtgärder:

- Undersöka möjligheter att göra checklistan digital
- Se över introduktionschecklistan och tydliggöra medarbetarens ansvar för hantering av utkvitterade taggar, nycklar och mobila enheter
- Gör det enklare att dela lokaler mellan förvaltningar i ett gemensamt bokningssystem och med gemensamma lösningar för upplåsning av lokaler för hela Malmö stad.

Självskattning

Granskningen innehåller också en självskattning vilken presenteras i tabell nedan:

Nr	Påstående	Ja, tillfredsställande	Delvis, förbättrings område	Nej, behöver ses över omgående
1	Det finns dokumenterade rutiner för hantering av tillgång till system vid avslut av anställning/uppdrag	X		
2	Rutinerna är kända	X		
3	Rutinerna tillämpas		X	
4	Det finns dokumenterade rutiner för hantering av tillgång till lokaler vid avslut av anställning/uppdrag	X		
5	Rutinerna är kända	X		
6	Rutinerna tillämpas	X		

Risk: Bristande digital offentlig service

Beskrivning av risk

Risk för bristande tillgång till digital offentlig service på grund av otillräcklig och/eller bristande prioritering. Detta kan hindra grupper från att tillvarata sina rättigheter och uppfylla sina skyldigheter på lika villkor.

Granskning: Digital offentlig service

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Granskningen avser webbsidor, innehåll och e-tjänster och om kommunen, inklusive de helägda bolagen, lever upp till de krav som finns i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen).

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att säkerställa att Malmö stad - stadens förvaltningar och bolag - har rutiner och metoder som säkrar att alla kan ta del av digital offentlig service på lika villkor.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder och helägda bolag.

Granskningsmetod:

Nämndernas granskning kommer att utgå från granskning och analys av ett urval av webbsidor, innehåll som e-tjänster som genomförs av stadskontorets kommunikationsavdelning, och genom frågor kring

nämndens arbete inom området. Bolagen kommer granskas genom frågor kring bolagsstyrelsens arbete inom området.

Resultat

I den interna kontrollen för 2024 har efterlevnaden av reglerna som gäller redaktionellt innehåll, dokument, videofilmer och system för webbtillgänglighet granskats på malmo.se

Översynen visar att miljöförvaltningen har mycket god efterlevnad av lagstiftningens krav för det redaktionella innehållet och dokument samt en tjänst (Miljöbarometern) som publiceras på malmo.se.

En liten anmärkning gjordes på en alt-text. En alt-text, eller alternativ text, är en kort beskrivande text som knyts till en bild på en webbplats som ska beskriva innehållet och betydelsen av bilden för personer som använder skärmläsare eller för de som har inaktiverat bildvisning i sin webbläsare. För bilder som inte är betydelsebärande eller dekorativa, kan alternativ text tas bort, vilket gjorts på just den här bilden. Förvaltningarna i Malmö stad har fått en utbildning i hur alt-texter ska skrivas.

Inspelad digital video och film ska ha undertexter (textbeskrivningar eller textremsa) för att hörselskadade/döva personer ska kunna ta del av videofilms innehåll i sin helhet. Granskningen av de fem videofilmer som miljöförvaltningen hade publicerade på malmo.se visade brister vilka har åtgärdats. Av de fem videofilmerna var en video från en föreläsning som nu tagits bort. Framgent kommer förvaltningen inte att använda så kallad inbränd undertext och inte ha så långa textrader samt förbättra kontrast och läsbarhet.

Den tjänst som miljöförvaltningen har på malmo.se är Miljöbarometern. En justering ska göras av den, och sedan är den helt felfri.

Den kommungemensamma granskningen omfattar också ett antal frågor till nämnden avseende arbetet med att systematiskt identifiera och åtgärda tillgänglighetsbrister på webbplatser, i innehåll och i e-tjänster.

Frågor – innehåll på webbplatser

Hur säkrar nämnden/bolaget att kraven på digital tillgänglighet efterlevs för redaktionellt innehåll, t.ex. rubriksnivåer, tabeller, bilder, video, pdf:er?

Kommunikatörerna har tillgång till publiceringsverktygen för malmo.se och Komin och följer riktlinjerna för publicering för att skapa tillgänglighetsanpassat innehåll, kontroller och publicerar endast pdf:er, video med mera som är tillgänglighetsanpassade. Även sociala mediers innehåll ska vara tillgänglighetsanpassat.

Det görs återkommande interna utbildningar i tillgänglighetsanpassning. Från hösten 2024 arbetar förvaltningen med tillgänglighetsanpassning av dokument på intranätet Komin. Medarbetare och chefer som skapar dokument är ansvariga för att se till att dessa är tillgängliga.

Följer nämnden/bolaget upp dessa krav?

Regelbundna kontroller kommer att genomföras framöver.

Hur görs denna uppföljning?

Genom stickkontroller.

Frågor – upphandling och avtal

Ställer nämnden/bolaget regelmässigt/alltid krav på digital tillgänglighet (i enlighet med WCAG) vid upphandling av digitala verktyg/tjänster?

Ja

Följer nämnden/bolaget upp dessa krav under avtalstiden?

Nej

Hur görs denna uppföljning?

Omfattningen av upphandlingar av digitala verktyg/tjänster är liten.

Granskningen har genomförts av medarbetare på kommunikationsenheten.

Självskattning utifrån kommungemensamma kriterier för utvärdering av intern kontroll

I samband med årsuppföljningen ska även en självskattning avseende nämndens arbete med intern kontroll göras utifrån de kommungemensamma kriterierna för intern kontroll. Nedan redovisas självskattningen som en bedömning efter graderna:

- tillfredställande
- förbättringsområde
- behöver ses över omgående
- inte tillämplig

Självskattning

Kontrollmiljö

Kriterium	Bedömning
Ansvar och befogenheter tydliggjorda	 Tillfredsställande
Anvisningar antagna för intern kontroll	 Tillfredsställande
Effektiv arbetsstruktur för arbetet med intern kontroll	 Förbättringsområde
Ledningsgrupperna tar ansvar för fungerande kontrollmiljö	 Tillfredsställande

Självskattningen av effektiv arbetsstruktur för arbetet med intern kontroll består av tre frågor:

- Finns det en dokumenterad tidsplanering över året för arbetet med intern kontroll?
- Sker utvärdering, uppföljning och förbättring av kontrollmiljön årligen?
- Sker genomförande och uppföljning enligt uppgjord plan och beslutad struktur?

Nämndens bedömning är att tidsplaneringen och utvärderingen av kontrollmiljön kan förbättras.

Risikanalyt

Kriterium	Bedömning
Risker bedöms utifrån sannolikhet och konsekvens och dokumenteras	 Tillfredsställande
Risikanalyt innehåller risker av varierande art	 Tillfredsställande
Risikanalyt är underlag för åtgärder och granskningar	 Tillfredsställande
Risikanalyt kommuniceras med nämnden/styrelsen	 Tillfredsställande

Kontrollaktiviteter

Kriterium	Bedömning
Det finns en relevant och konsekvent genomförd granskningsmetodik	 Tillfredsställande
Granskningar är dokumenterade och kända	 Tillfredsställande
Granskningar och åtgärder är anpassade och utvärderade i förhållande till risikanalys	 Tillfredsställande
Oberoende i förhållande till processen som granskas	 Tillfredsställande

Kommunikation/information

Kriterium	Bedömning
Ledningsgrupperna hanterar kontinuerligt intern kontroll-frågor	 Tillfredsställande
Informationstillgången är tillräcklig	 Förbättringsområde
Nya chefer får introduktion om intern kontroll	 Tillfredsställande

Självskattningen av informationstillgången för arbetet med intern kontroll består av två frågor:

- Finns information om förvaltningens/bolagets internkontrollarbete tillgängligt på intranätet?
- Har medarbetarna tillräcklig tillgång till relevant information för att en god intern kontroll ska uppnås?

Nämndens bedömning är att medarbetarnas tillgång till relevant information för en god intern kontroll kan förbättras.

Uppföljning/utvärdering

Kriterium	Bedömning
Åtgärder vidtas vid konstaterade avvikelser	 Tillfredsställande
Återkoppling görs till förvaltnings-/bolagsledningen	 Tillfredsställande
Återkoppling görs till nämnden/styrelsen	 Tillfredsställande
Återkoppling till berörda medarbetare	 Förbättringsområde

Självskattningen av återkoppling till berörda medarbetare för arbetet med intern kontroll består av frågan:

- Görs återkoppling till berörda medarbetare av resultatet av internkontrollarbetet?

Nämndens bedömning är att återkopplingen till berörda medarbetare för en god intern kontroll kan förbättras.